

UZASADNIENIE

Powódka H. G. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. kwoty 23.853,99 zł, na podstawie art. 446 § 1 k.c. tytułem zwrotu kosztów pogrzebu syna D. G. (1). Nadto zażądała zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł z opłatą skarbową oraz złożyła wnioski dowodowe.

Uzasadniając roszczenie podniosła, że posiadacz pojazdu, którym kierował sprawca zdarzenia w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej w (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w S., przejętym następnie przez pozwanego co stanowi o jego legitymacji biernej. Opisując stan faktyczny wskazała, że w dniu 07 września 2014r. w miejscowości D., kierujący samochodem marki B. o nr rej. (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wyjechał z drogi podporządkowanej na skrzyżowanie i doprowadził do zderzenia z motocyklem, którym poruszał się D. G. (1), powodując u niego obrażenia skutkujące zgonem.

Podkreśliła, że Sąd Rejonowy w Turku w sprawie o sygn. II K 16/15, uznał winę sprawcy wypadku i wymierzył mu stosowną karę.

Wskazała, że jako matka zmarłego D. G. (1) zwróciła się do pozwanego o zwrot poniesionych kosztów pogrzebu obejmujących koszty: usługi zakładu pogrzebowego w kwocie 2.916 zł, zakupu garnituru dla syna w kwocie 278 zł, zakupu wieńców pogrzebowych i kwiatów w kwocie 1.159,99 zł, ceremonii pogrzebowej w wysokości 900 zł, usługi grabarza w kwocie 600 zł, konsolacji w kwocie 4.500 zł i postawienia pomnika w kwocie 13.500 zł, łącznie 23.853,99 zł.

Jako podstawę prawną żądania wskazała art. 446 § 1 k.k. Przedstawiła pogląd doktryny i judykatury na jego poparcie.

W odpowiedzi pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i zażądał przeprowadzenia postępowania dowodowego. Nie kwestionował okoliczności powstania zdarzenia komunikacyjnego przez sprawcę ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych ani własnej odpowiedzialności. Potwierdził fakt zgłoszenia szkody przez powódkę i odmowy zwrotu kosztów pochówku syna powódki z uwagi na nieprzedłożenie oryginałów faktur VAT. Roszczenia powódki określił jako wygórowane i nie znajdujące oparcia w art. 446 § 1 k.k. Przekonywał, że koszty pogrzebu winny się mieścić w granicach kosztów przeciętnych, a w jego ocenie koszt nagrobka i wieńców w kwotach jakich żąda powódka, te koszty znacząco przewyższają. Dowodził, że koszty pogrzebu w całości winny zostać pokryte z zasiłku pogrzebowego otrzymanego z ZUS wobec czego powódka nie poniosła szkody w tym zakresie (k.74-77).

Sąd ustalił i zważył co następuje:

W dniu 07 września 2014r. w miejscowości D., pow. (...), Ł. B. kierujący samochodem marki B. o nr rej. (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że wyjechał z drogi podporządkowanej na skrzyżowanie, nie ustępując pierwszeństwa przejazdu D. G. (1) poruszającemu z motocyklem marki Y. o nr rej. (...), doprowadzając do zderzenia i powodując u D. G. rozległe obrażenia skutkujące jego zgonem na miejscu zdarzenia. W dacie wypadku D. G. miał 27 lat. Był kawalerem. Mieszkał z rodzicami i czterema braćmi w C.. Urządzeniem pogrzebu zajęła

się najbliższa rodzina. H. G. za usługę zakładu (...) w U. obejmującą transport zwłok z B. do Dobrej, przechowywanie ciała w chłodni, przygotowanie ciała do pochówku, tablicę, nekrologi, trębaczka, zapłaciła 2.916 zł. Na zakup garnituru dla syna wydała kwotę 278 zł. Koszt wieńców pogrzebowych i kwiatów wyniósł 1.159,99 zł. W parafii R.-Katolickiej w Dobrej z tytułu ceremonii pogrzebowej złożyła ofiarę w wysokości 900 zł w tym za ceremonię 500 zł, za organistę 300 zł i z 100 zł za pokładne (opłatę składaną właścicielowi cmentarza w chwili powstania nowego grobu lub użycia miejsca w grobie głębinowym). Za ustawienie katafalku i sprzątnięcie w kościele zapłaciła 100 zł. Za wykopanie grobu i ustawienie kwiatów 500 zł. D. spoczął w grobowcu rodzinnym wspólnie z dziadkami. Przed złożeniem ciała grobowiec został rozebrany i nie nadawał się do ponownego złożenia. W konsolacji przygotowanej przez restaurację (...) w D. (...) udział wzięła najbliższa rodzina, koledzy i koleżanki zamarłego, łącznie ok. 100 osób. Jej koszt wyniósł 4.500 zł. W maju 2015r. firma kamieniarska z M., na zlecenie H. G. wykonała nagrobek z czarnego kamienia za kwotę 13.500 zł. Łącznie w związku ze śmiercią syna poniosła koszt w wysokości 23.853,99 zł.

H. G. otrzymała 4.000 zł zasiłku pogrzebowego. Nadal, wspólnie z mężem prowadzi gospodarstwo rolne w C.. J. G. otrzymuje nadto 1.480 zł emerytury. Nadal mieszkają z nimi synowie. Jeden z nich się ożenił i ma własną rodzinę.

(dowód: zeznanie powódki k. 110-110v, odpis skrócony aktu zgonu k.11, dokumenty z akt IIK 16/15 – wyrok z uzasadnieniem, faktury i rachunki k.12-22)

W dacie zdarzenia właściciela pojazdu marki B., którym poruszał się sprawca wypadku, wiązała z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w S., przejętym następnie przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w S. umowa w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (OC).

Pismem z dn. 12.02.2016r. poszkodowana wystąpiła do ubezpieczyciela o zwrot poniesionych kosztów pogrzebu w wysokości 23.853,99 zł, załączając faktury i rachunki dokumentujące wydatki. Ubezpieczyciel uwarunkował rozpatrzenie roszczenia od otrzymania oryginałów faktur. Wobec ich niedostarczenia, żądanie nie zostało spełnione.

(dowód: zeznanie powódki k. 110-110v, pismo ubezpieczyciela k.23, pismo - zgłoszenie roszczeń z załącznikami k.24-38, odpis z KRS k.39-52)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wykazany osobowy i rzeczowy materiał dowodowy.

W całości za wiarygodne sąd uznał zeznania powódki bowiem znalazły oparcie w dokumentach w postaci faktur i rachunków, których prawdziwości nie podważono.

Pozwany nie zaprzeczał legitymacji biernej wywodzącej się z umowy odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (OC), wiążącej sprawcę wypadku z podmiotem przez niego przejętym.

Bezspornie złożone przez powódkę faktury i rachunki są dokumentami prywatnymi. Dokument prywatny, stanowi pełnoprawny środek dowodowy, który sąd orzekający może uznać za podstawę swoich ustaleń faktycznych, a następnie wyrokowania, choć jego moc jest słabsza od dokumentu urzędowego. Tak jak każdy dowód podlega ocenie sądu. Z dokumentem prywatnym zdefiniowanym w art. 245 k.p.c. wiąże się wzruszalne domniemanie jego prawdziwości i autentyczności pochodzenia zawartego w nim oświadczenia od wystawcy, który go własnoręcznie podpisał (por. postanowienie SN z dnia 15 kwietnia 1982 r., III CRN 65/82, LEX nr 8414; wyrok SN z dnia 27 czerwca 2000 r., I CKN 288/00, Prok. i Pr.-wkl. 2000, nr 11, poz. 32). Złożone przez powódkę dokumenty prywatne nie budziły wątpliwości sądu. Nie zostały też skutecznie zakwestionowane przez pozwanego. Dostarczone przez pozwanego dowody w postaci wydruku ze strony internetowej jednego wytwórcy nagrobków (por. k.86-90) nie pozwalają na uznanie, iż cena wykonanego dla syna powódki nagrobka za 13.500 zł jest znacząco zawyżona i odbiega od miejscowych cen rynkowych (por. k.21). Pamiętać należy, iż syn powódki zginął w młodym

wieku, w tragicznych okolicznościach. Rodzice zdecydowali zatem o jego pochowaniu w grobie rodzinnym z dziadkami co spowodowało konieczność demontażu starego nagrobka i niemożność jego ponownego złożenia. Jest rzeczą oczywistą, iż powódka chciała aby syn spoczywał godnie. N. nie wykazała aby nagrobek odbiegał w sposób znaczący swoim wyglądem od znajdujących się w sąsiedztwie. Przeciwnie jest prosty w swojej formie (k.100-101).

Nie można zgodzić się z pozwanym aby powódka zbyt wysoką kwotę przeznaczyła na zakup wieńców i kwiatów. Wydruk ze strony internetowej złożony przez pozwanego wskazuje, że koszt wiązanki pogrzebowej kształtuje się w granicach od 169 zł do 379 zł (nie wiadomo czy kwocie netto czy brutto, por. k.91). Powódka tymczasem poniosła koszt zakupu wieńców z żywych kwiatów (nie wiązanek) w cenie po 219 zł brutto i 290 zł brutto oraz dekoracji przy trumnie w cenach 19,99 zł, 49,99 zł brutto (por. k.15,16). Nie były to więc kwoty rażąco zawyżone jak zdaje się twierdzić pozwany.

Nie budzi wątpliwości sądu koszt konsolacji. Powódka zaprosiła na ta uroczystość najbliższą rodzinę, sąsiadów, kolegów i delegację z pracy syna, jak czyni się zwyczajowo w miejscu jej zamieszkania. W sumie wzięło w niej udział ok. 100 osób. Kwoty 4.500 zł wydatkowanej na ten cel nie można uznać za zawyżonej (por. k. 19-20). Powódka miała prawo do urządzenia pożegnania synowi w tej formie i zrekompensowania rodzinie i znajomym tego co ich z jego udziałem w przyszłości ominie.

Brak jest podstaw do kwestionowania rachunków i faktur związanych z przygotowaniem i obsługą pogrzebu oraz zakupem garnituru dla zmarłego (por. 12,13,17,18,22).

Odpowiedzialność pozwanego opiera się na art. 822 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – j.t. Dz.U. z 2016r. poz. 2060 ze zm. - dalej u.u.ob.). Kierujący pojazdem i wyrządzający szkodę ponosi odpowiedzialność deliktową.

Istota ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikająca z art. 822 k.c. sprowadza się do tego, że zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za te szkody ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której zawarta została umowa ubezpieczenia. Jednocześnie nie wyłącza on z zakresu odpowiedzialności cywilnej odszkodowania na podstawie art. 446 k.c. Takie ograniczenie wymagałoby wyraźnej podstawy prawnej. Stosunek wynikający z umowy ubezpieczenia OC ma charakter akcesoryjny wobec cywilnoprawnego stosunku odszkodowawczego, jaki może zaistnieć pomiędzy sprawcą szkody a poszkodowanym, z tym że co do zasady zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela nie może być wyższy od zakresu odpowiedzialności ubezpieczonego. Inaczej mówiąc, roszczenie poszkodowanego względem ubezpieczyciela wyznaczają granice jego odpowiedzialności względem ubezpieczonego (dłużnika z bezpośredniego stosunku zobowiązaniowego - deliktowego lub kontraktowego). Przepis art. 822 § 4 k.c. stanowi, że uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia OC może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Powódka z tego uprawnienia skorzystała. Zgodnie z przepisem art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c. odpowiedzialność posiadacza pojazdu mechanicznego za szkody spowodowane jego ruchem, oparta jest na zasadzie ryzyka. Stosownie do art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Roszczenie powódki oparte jest o art. 446 § 1 k.c.

Osoba odpowiedzialna za śmierć poszkodowanego zobowiązana jest do zwrotu kosztów pogrzebu osobie (osobom), która je poniosła w granicach kosztów przyjętych w grupie społecznej, do której należał zmarły. Koszty pogrzebu obejmują nie tylko koszty samej ceremonii (zakup trumny, wieńców, kwiatów, mszy żałobnej), ale także nagrobka (A. Cisek, W. Dubis, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz, 2016, s. 907, Nb 2; A. Olejniczak, w: Kidyba, Komentarz, 2014, t. III, cz. 1, s. 572, Nb 4) oraz miejsca na cmentarzu. Obowiązek zwrotu kosztów pogrzebu na podstawie art. 446 § 1 k.c. obejmuje zwrot kosztów bezpośrednio z pogrzebem związanych (jak przewóz zwłok, nabycie trumny, zakup miejsca na cmentarzu i in.), jak również zwrot wydatków, odpowiadających zwyczajom danego środowiska. Do tych wydatków zalicza się koszt postawienia nagrobka (w granicach kosztów przeciętnych, jeżeli nawet koszty rzeczywiste były znaczne, np. z uwagi na materiał lub wystrój nagrobka wyższe), wydatki na wieńce i kwiaty, koszty zakupu odzieży żałobnej i in. Do tych wydatków należy zaliczyć także wydatki na poczęstunek biorących udział w pogrzebie osób, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnego przypadku, skoro jest to zwyczaj w zasadzie powszechnie przyjęty, zwłaszcza jeżeli jest w danym środowisku stosowany, i dotyczy przede wszystkim krewnych zmarłego (bliższych i dalszych członków rodziny), jak również innych osób bliżej z denatem związanych, np. najbliższych współpracowników itp. Koszt takiego poczęstunku, utrzymany w rozsądnych stosownie do okoliczności granicach podlega zwrotowi na równi z innymi kosztami pogrzebu zgodnie z art. 446 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1982 r. II CR 556/81).

Ponieważ w treści art. 446 k.c. ustawodawca nie ogranicza wysokości kosztów, jakich zwrotu można żądać od sprawcy, przyjęć należy, że ciężar udowodnienia, iż koszty te są nadmierne, spoczywa na zobowiązanym do ich pokrycia. Osoba żądająca zwrotu kosztów pogrzebu udowodnić musi jedynie fakt poniesienia tych kosztów (co powódka wykazała) i nie musi dowodzić, że koszty mieszczą się w zakresie przyjętym w danym środowisku. Pozwany wbrew treści art. 6 k.c. nie zdołał wykazać aby poniesione przez powódkę koszty pochówku syna rażąco odbiegały od ponoszonych w okolicach jej miejsca zamieszkania. Powódka korzystała z usług lokalnych przedsiębiorców i uiszczala ceny przez nich żądane. Trudno wymagać od powódki aby w tragicznym dla niej okresie prowadziła negocjacje na temat wysokości żądanych przez nich kwot czy śledziła ceny w internecie czy też targowała się z miejscową parafią o koszty ceremonii pogrzebowej.

Wbrew twierdzeniu pozwanego przy ustalaniu kwoty, której można żądać jako zwrot kosztów pogrzebu, nie uwzględnia się zasiłku pogrzebowego, który osoba ponosząca te koszty uzyskała z ZUS (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dn. 15.05.2009 r., III CZP 140/08 OSNC 2009, Nr 10, poz. 132). Sąd Najwyższy trafnie zwrócił uwagę, że zasiłek pogrzebowy wypłacany jest przez ZUS w przypadku śmierci ubezpieczonego, a zatem byłby on wypłacony także, gdyby śmierć ubezpieczonego nie wynikała z czynu niedozwolonego. Wywołanie śmierci ubezpieczonego czynem niedozwolonym jedynie przyspiesza wypłatę zasiłku pogrzebowego, który byłby należny także w przypadku śmierci ubezpieczonego z przyczyn naturalnych. Wysokość odszkodowania powinna stawiać poszkodowanego w takiej sytuacji, jak gdyby zdarzenie szkodzące nie nastąpiło. Pomniejszenie odszkodowania o zasiłek pogrzebowy powodowałoby, że pośrednio poszkodowani znaleźliby się w gorszej sytuacji majątkowej, ponieważ w przypadku śmierci ubezpieczonego z przyczyn naturalnych uzyskaliby zasiłek. Od 2011r. wysokość zasiłku pogrzebowego jest stała i wynosi 4.000 zł (por. art. 80 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – j.t. Dz.U. z 2017r. poz. 1383). Powódka nie przeczyła, iż taki zasiłek jej przyznano wobec czego nie zachodziła potrzeba zasięgnięcia tej informacji z ZUS.

Mając na uwadze zgromadzony i oceniony wyżej materiał dowodowy oraz przedstawioną argumentację Sąd uwzględnił roszczenie powódki zgodnie z żądaniem pozwu.

Powódka zażądała zwrotu kosztów procesu. Była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika. Została zwolniona z ponoszenia kosztów procesu.

Obowiązek zwrotu przeciwnikowi kosztów procesu oparty został na dwóch podstawowych zasadach: a) zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią koszty procesu, oraz b) zasadzie kosztów niezbędnych i celowych, wedle której zwrotowi podlegają jedynie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony. Obowiązek zwrotu kosztów procesu zależy od ostatecznego wyniku sprawy.

W stanie faktycznym przedmiotowej sprawy zastosowanie znajdzie art. 98 k.p.c.

Z mocy art. 98§ 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Wobec powyższego zasądzono na rzecz powódki kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według stawek wynikających z w § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015, poz. 1800 ze zm.) wraz z opłatą skarbową.

Stosownie do art. 113 ust. 1 w zw. z art. 13 ust.1 u.k.s.c.(ustawa z dn. 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – j.t. Dz.U. z 2016r. poz. 623 ze zm.), nakazano pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Turku) kwotę 1.193 zł tytułem opłaty od uiszczenia której powódka została zwolniona.

W ocenie sądu pozwany, jako duża firma ubezpieczeniowa, dysponująca poważnym kapitałem, jest w stanie ponieść przedmiotowe koszty.